

01.11.2011

MÄÄRÄAIKA: viimeistään 9.12.2011 mennessä

JAKELUSSA MAINITUT

Viite

Asia

YK; IHMISOIKEUSNEUVOSTON YLEISMAAILMALLINEN MÄÄRÄAIKAISTARKASTELU (UPR); SUOMEN TOISEN KANSALLISEN RAPORTIN LAATIMINEN

Ulkoasiainministeriö pyytää jakelussa mainituilta lausuntoa Suomen ihmisoikeustilanteesta Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusneuvoston yleismaailmalliseen määräaikaistarkasteluun (*Universal Periodic Review; UPR*) laadittavaa kansallista raporttia varten.

UPR on vuoropuheluun perustuva vertaistarkastelu, jossa valtiot esittävät toisilleen kysymyksiä ja suosituksia ihmisoikeustilanteen kehittämiseksi. Ensimmäisen nelivuotisen tarkastelukierroksen aikana vuosina 2008–2011 käsiteltiin YK:n kaikkien jäsenvaltioiden ihmisoikeustilanne. Suomi oli ensimmäisten tarkasteltujen valtioiden ryhmässä toukokuussa 2008 (liite 1). UPR on saanut nopeasti poliittista painoarvoa. Valtioiden sitoutuminen määräaikaistarkasteluun on tehnyt siitä merkittävän ihmisoikeusmekanismin, jonka tuoma lisäarvo näkyy maatasolla. Tarkastelua onkin luonnehdittu ihmisoikeusneuvoston suurimmaksi innovaatioksi.

Tarkastelu suoritetaan ihmisoikeusneuvoston sääntömääräisten istuntojen välillä kolmesti vuodessa kokoontuvassa UPR-työryhmässä. Kaikki YK:n jäsenvaltiot voivat osallistua työryhmään. Jokaisen valtion tarkastelua avustaa ihmisoikeusneuvoston jäsenten keskuudesta arpomalla valittu kolmen valtion troikka. UPR-työryhmässä hyväksytyt suositukset siirtyvät työryhmää seuraavan ihmisoikeusneuvoston sääntömääräisen istunnon hyväksyttäväksi. Tarkasteltavana olevan valtion odotetaan ilmaisevan selkeästi kantansa suositusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Suomen vastaukset ensimmäisellä kierroksella annettuihin suosituksiin ovat liitteenä (liite 2). Kesäkuussa 2010 Suomi antoi ihmisoikeusneuvostolle vapaaehtoisen välikausiselvityksen UPR-suositusten täytäntöönpanosta (liite 3).

Kansalaisyhteiskunnan näkemykset välittyvät UPR-työryhmässä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston laatimien lausuntotiivistelmien kautta. Suomen kansalaisjärjestöillä on mahdollisuus lähettää kirjalliset näkemyksensä ihmisoikeusvaltuutetun toimistoon 21.11.2011 mennessä. Hyväksyttäessä UPR-työryhmän raportteja ihmisoikeusneuvostossa myös kansalaisyhteiskunnan edustajilla on puheoikeus. Lisäksi verkkoon avattavan keskustelufoorummin kautta pyritään avaamaan kansalaisille mahdollisuus osallistua suoraan raportin laadintaprosessiin.

UPR:n toinen tarkastelukierros käynnistyy toukokuussa 2012. Neljän ja puolen vuoden aikana tarkastellaan jälleen kaikkien YK:n jäsenvaltioiden ihmisoikeustilanne painopisteen ollessa edellisten UPR-suositusten täytäntöönpanossa ja neljän vuoden aikana saavutetussa ihmisoikeustilanteen kehityksessä. Suomi on tarkasteltavien valtioiden ensimmäisessä ryhmässä tullen tarkasteluun Genevessä 23.5.2012. Oheen on liitetty UPR-työryhmän toisen kierroksen aikataulu (liite 4).

Tarkastelua varten Suomen tulee laatia kansallinen raportti ihmisoikeustilanteestaan. Raportissa tulee selostaa ensimmäisellä kierroksella vuonna 2008 saatujen UPR-suositusten täytäntöönpanoa ja sen jälkeen saavutettua kehitystä ihmisoikeuksien toteuttamisessa, mukaan lukien toteuttamisen kohtaamat haasteet ja rajoitteet. Raportissa voidaan asettaa myös uusia tavoitteita ja antaa vapaaehtoisia sitoumuksia. Hallituksen vastuulla olevan raportin ehdoton määräaika on 5.3.2012. Raportin enimmäispituus on 10 700 sanaa (noin 20 sivua).

Jakelussa mainittuja pyydetään lähettämään tiivis lausunto Suomen ihmisoikeustilanteesta, viime vuosina saavutetusta kehityksestä sekä ihmisoikeuksien toteuttamisen haasteista ja rajoitteista, viimeistään määräaikaan 9.12.2011 mennessä. Viranomaisia pyydetään myös selostamaan oman hallinnonalansa osalta niistä täytäntöönpanotoimenpiteistä, joilla Suomen saamia edellisiä UPR-suosituksia on toteutettu (liite 5).

Suomen ihmisoikeustilanteen kattava tarkastelu ja tasapainoisen kuvan välittäminen edellyttävät kansalaisyhteiskunnan myötävaikuttavaa osallistumista. Raportille asetetun ehdottoman pituusrajoituksen takia sen sisältöä joudutaan kuitenkin kohdentamaan keskeisimpiin ihmisoikeuskysymyksiin. YK:n ja Euroopan neuvoston ihmisoikeusmekanismien Suomelle antamissa päätelmissä toistuvia aiheita ovat olleet muun muassa rasismi, muukalaisviha ja suvaitsemattomuus, romaneihin kohdistuva syrjintä, saamelaisien oikeus maahan ja luonnonvaroihin, vapautensa menettäneiden henkilöiden oikeudet sekä naisiin kohdistuva väkivalta.

Lausunto pyydetään toimittamaan osoitteella ihmisoikeustuomioistuin- ja -sopimusasioiden yksikkö (OIK-40), ulkoasiainministeriö, PL 411, 00023 Valtioneuvosto. Lausunnot pyydetään toimittamaan myös sähköisesti osoitteella OIK-40@formin.fi ja krista.oinonen@formin.fi.

Ulkoasiainministeriö järjestää raporttiluonnoksesta keskustelutilaisuuden alkuvuodesta 2012. Tilaisuuteen lähetetään erillinen kutsu. Raportin laatimisen jälkeisestä kansallisesta valmistautumisesta UPR-tarkasteluun tiedotetaan erikseen.

Lisätietoja Suomen kansallisen raportin laatimisesta antaa lainsäädäntösihteeri Krista Oinonen, ihmisoikeustuomioistuin- ja -sopimusasioiden yksikkö (OIK-40), (krista.oinonen@formin.fi, puh. 09-160 55731). Lisätietoja Suomen valmistautumisesta määräaikaistarkasteluun antaa projektivastaja Tapio Rantanen, ihmisoikeuspolitiikan yksikkö (POL-40), (tapio.rantanen@formin.fi, puh. 09-160 55280).

Liitteet

1) Raportti Suomen UPR-tarkastelusta; 2) Suomen vastaukset UPR-suositukseen 3) Suomen välikausiraportti; 4) UPR-työryhmän toisen kierroksen aikataulu; 5) Suomen UPR-suositukset suomeksi

JAKELU: oikeusministeriö; sisäasiainministeriö; puolustusministeriö; valtiovarainministeriö; opetus- ja kulttuuriministeriö; maa- ja metsätalousministeriö; liikenne- ja viestintäministeriö; sosiaali- ja terveysministeriö; työ- ja elinkeinoministeriö; ympäristöministeriö; eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia; oikeuskanslerinvirasto; tietosuojavaltuutetun toimisto; tasa-arvovaltuutetun toimisto; vähemmistövaltuutetun toimisto; lapsiasiavaltuutetun toimisto; kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunta; etnisten suhteiden neuvottelukunta; romaniasiainneuvottelukunta; valtakunnallinen vammaisneuvosto; lapsiasianeuvottelukunta; Ahvenanmaan maakuntahallitus; Suomen kuntaliitto; Saamelaiskäräjät; Suomen evankelis-luterilainen kirkko / Kirkkohallitus; Suomen ortodoksinen kirkkokunta / Kirkollishallitus; Katolinen kirkko / Helsingin hiippakunta; Suomen Islam-seurakunta (Suomen tataariyhteisö); Helsingin juutalainen seurakunta; Suomen Islamilainen Yhdyskunta; Åbo Akademin ihmisoikeusinstituutti; Erik Castrén –instituutti / HY; Pohjoisen ympäristö- ja vähemmistöoikeuden instituutti / LY; Suomen YK-liitto; Ihmisoikeusliitto; Amnesty International – Suomen osasto; SETA – Seksuaalinen tasavertaisuus; Trasek; Lastensuojelun keskusliitto; Mannerheimin lastensuojeluliitto; Pelastakaa Lapset; Suomen Unicef; Suomen World Vision; Plan Suomi; Suomen nuorisoyhteistyö – Allianssi; Monikulttuuriyhdistys Familia Club; Saamelaisneuvosto; Fintiko Romano Forum (Suomen Romanifoorumi); Suomen romaniyhdistys; Svenska Finlands Folkting; Minority Rights Group – Suomen osasto; Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto; Vammaisfoorumi; VIKE – Vammaisten Ihmisoikeuskeskus; Naisjärjestöjen keskusliitto; Naisjärjestöt yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS; Suomen UN Women; Monika-Naiset liitto; Miesjärjestöjen keskusliitto; Miessakit; Suomen Punainen Risti; Pakolaisneuvonta; Suomen Pakolaisapu; Kirkon ulkomaanapu; Kehitysyhteistyön Palvelukeskus KEPA; Sadankomitea; Kansalaisjärjestöjen konfliktinehkäisyverkosto KATU; Suomen Rauhanliitto; Suomen Rauhanpuolustajat; Aseistakieltäytyjäliitto; Suomen Helsinki-komitea; Suomen PEN; Electronic Frontier Finland; Suomen mielenterveysseura; Samfundet Folkhälsan; Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK; Toimihenkilökeskusjärjestö STTK; Akava; Elinkeinoelämän keskusliitto; Suomen yrittäjät; Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY; Yksinhuoltajien ja yhteishuoltajien liitto; Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU; Vanhustyön keskusliitto; Suomen asianajajaliitto; Suomen tuomari liitto; Kuluttajaliitto; Humanistiliitto; Väestöliitto; Suomen ylioppilaskuntien liitto; Suomen ammattiin opiskelevien liitto; Suomen lukiolaisten liitto; Suomen nuorisovaltuustojen liitto; Nuorisotutkimusseura; Maaseudun sivistysliitto; Vailla vakinaista asuntoa; Raha-automaattiyhdistys

TIEDOKSI: valtioneuvoston kanslia; tasavallan presidentin kanslia; perustuslakivaliokunta; ulkoasiainvaliokunta; eduskunnan ihmisoikeusryhmä; Kansallisen kokoomuksen eduskuntaryhmä; Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä; Perussuomalaisten eduskuntaryhmä; Keskustan eduskuntaryhmä; Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä; Ruotsalainen eduskuntaryhmä; Vihreä eduskuntaryhmä; Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä; Vasenryhmän eduskuntaryhmä; korkein oikeus; korkein hallinto-oikeus

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Oikeuspalvelu

OIK-40 Krista Oinonen

Asiasanat	IHMISOIKEUDET, YK ION MAAKOHTAINEN MÄÄRÄAIKAISTARKASTELU (UPR)
Hoitaa	OIK-40; POL-40
Hoitaa UE	GEN
Koordinoi	
Tiedoksi	ASA-04; AVS-KEO; AVS-KPO; AVS-PAL; AVS-POL; EKMI-00; KEMI-00; KEO-01; KEO-02; KEO-20; KEO-40; KEO-70; OIK-10; POL-01; POL-02; POL-50; STU-00; VKO-01; VNEUS; VSI-00 ENE; EUE; YKE AKAVA RY; EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIES; ELINKEINOELÄMÄN KL; EUAVS; KD EDUSKUNTARYHMÄ; KESKUSTAN EDUSKUNTARYHMÄ; KHO; KIRKKOHALLITUS; KKO; KOKOOMUKSEN EDUSKUNTARYHMÄ; KUNTALIITTO; LAPSIASIAVALTUUTETTU; LVM; MMM/KV-ASIAT; OKM/KAS; OKV; OM/KV-YKSIKKÖ; PERUSSUOMALAISET EDUSKUNTA- RYHMÄ; PLM; RKP EDUSKUNTARYHMÄ; SDP EDUSKUNTARYHMÄ; SM; STM/KVT; SUO- MEN KUNTALIITTO (PAP); SUOMEN YK-LIITTO; SUOMEN YRITTÄJÄT; TEM; TILASTO- KESKUS; TPK; VASEMMISTOLIITON EDUSKUNTARYHMÄ; VIHREÄN LIITON EDUSKUN- TARYHMÄ; VM; VNK; YM/KVY
Laatija jakanut	Kaikki jakelussa mainitut sähköpostitse
